

Työryhmä opintokeskusten rahoitusjärjestelmän muutosvaihtoehtojen selvittämiseksi

Aika: Tiistai 28.2.2023 klo 9.01–10.51

Paikka: **Ulkoministeriö, Merikasarmi, Laivastokatu 22, nh. A2221 Procopé**

Läsnä: Asiantuntija Petra Heikkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
Hallitusneuvos Marjaana Larpa, opetus- ja kulttuuriministeriö, varapuheenjohtaja
Opetusneuvos Annika Bussman, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erityisasiantuntija Hanna Salokaarto, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erityisasiantuntija My Willman, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erityisasiantuntija Leena Matilainen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erityisasiantuntija Seppo Hänninen, Opetushallitus
Asiantuntija Mirka Råback, Opetushallitus, sihteeri
Pääsihteeri Jari Karttunen, Demokraattinen Sivistysliitto r.y.
Pääsihteeri, opintojohtaja Annika Kokko, Kansallinen Sivistysliitto ry
Pääsihteeri, opintojohtaja Tuula Kumpumäki, Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry
Opintojohtaja Hanna Pulkkinen, Kirkkopalvelut ry
Toiminnanjohtaja Paula Yliselä, Maaseudun Sivistysliitto r.y.
hallintopäällikkö Satu-Päivikki Lehtonen, Opintotoiminnan Keskusliitto ry
Pääsihteeri, rehtori Anneliina Wevelsiep, Sivistysliitto Kansalaisfoorumi Skaf ry.
Sektorivastaava Viveka Åberg, Svenska folkskolans vänner rf
Rehtori Tanu Heikkinen, Toimihenkilöjärjestöjen Sivistysliitto Tjs ry
Pääsihteeri Katri Söder, Työväen Sivistysliitto TSL ry
Opintojohtaja Katja Alvoittu, Vihreä Sivistysliitto ry
hallintopäällikkö Satu-Päivikki Lehtonen, Opintotoiminnan Keskusliitto

Poissa: Opintojohtaja Arto Luukkanen, Peruskansan Sivistysliitto ry

Asialista

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.01. Kokouksen asialista hyväksyttiin.
2. Edellisen kokouksen muistio
Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.
3. Puoluelaki (10/1969) sekä hallituksen esitys laeiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain, vaalilain, puoluelain ja kansalaisaloitelain muuttamisesta (HE 254/2022), erityisasiantuntija Elina Siljamäki ja erityisasiantuntija Laura Nurminen, OM

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annettua lakia ja puoluelakia siten, että muutoksilla lisättäisiin vaali- ja puolerahoituksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä selkeytettäisiin ja täsmennettäisiin nykyistä sääntelyä. Vaalilain 112 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että muutoksella luovutettaisiin puolueiden pakollisesta jäsenäänestyksestä eduskuntavaaleissa, sekä ehdotetaan tehtäväksi 143 l §:ään yksi teknisluonteinen muutos. Kansalaisaloitelain 10 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että eurooppalaista kansalaisaloitetta voisi kannattaa 16 vuotta täyttänyt

Suomen kansalainen. Esitetyt muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2023.

Elina Siljamäki totesi esityksen aluksi, että kyseessä olevaa hallituksen esitystä ei ehditty käsittelemään tällä hallituskaudella. Käsitteleminen siirtyy seuraavalle hallituskaudelle. Säädosmuutoksilla pyritään selkiyttämään puoluetuen siirtämistä koskevaa nykytilaa, ei muuttamaan sitä.

Kokouksessa pidetty esitys liitteenä 1.

Keskustelussa nousi esille kysymys, olisiko puoluelain 8. pykälässä tarpeen mainita myös valtionosuus. Nyt siellä on kirjaus valtionavustuksesta. Oikeusministeriössä tästä ei ole keskusteltu, mutta jos valtionosuuden käyttö aiheuttaa epäselvyyksiä, on mahdollista harkita, että lakiin kirjattaisiin myös valtionosuus.

4. Työryhmän loppuraportin luku 3, johtopäätökset (Liite 2)

Kohdan aluksi käytiin vielä läpi työryhmän tehtävät ja todettiin, että tähän mennessä on tehty kuvausta nykytilasta. Lisäksi esiteltiin kanssajärjestäjäkyselyn tuloksia suorina jakaumina.

Johtopäätökset selvitystyön pohjalta:

- Kaikki koulutusten kanssajärjestäjät eivät nykyisellään riittävästi hahmota koulutustuen sisältämän rahoituksen alkuperää ja luonnetta, eli sitä, että rahoitus on opintokeskusten saamaa, tiettyyn valtion talousarvioon perustuvaa valtionosuutta.
- Opintokeskusten ja kanssajärjestäjien yhteistoiminta ilmenee tällä hetkellä VST-laista. VST-laki ei kuitenkaan sisällä selkeitä kirjauksia siitä, että opintokeskukset myöntävät koulutustukea kanssajärjestäjille.
- Nämä seikat vaikeuttavat VTV:n tekemää puoluerahoituksen valvontaa, jossa suoritteiden alkuperä tulee olla jäljitettävissä.
- Opintokeskusten ja kanssajärjestäjien tulkinta VST-lain 13 §:n 1 mom. 5. kohdasta on ollut osittain poikkeava lain tahtotilasta.
- Muun lain kuin VST-lain mukaisella rahoituksella, kuten valtionavustuksella, katettuja kustannuksia on sisällytetty opintokeskustoiminnan käyttökustannuksiin. Tämä johtaa yksikköhinnan kasvuun.

Kaikki työryhmän jäsenet hyväksyivät, että työryhmän työtilaan viedään kanssajärjestäjäkyselyn vastaukset Excel-tiedostona kaikkien työryhmän jäsenten nähtäväksi.

Keskustelussa tuli esille, että yksikköhinnan kasvun perusteina nähdään olevan myös koulutuksien pituuden muuttuminen ja koulutuksien määrän lisääntyminen viime vuosina. Koulutuksien lyhentyessä ovat kustannukset per opetustunti kasvaneet. Lisäksi keskustelussa todettiin, että opintokeskusten koulutustoiminta vaihtelee vuosittain. Vaihtelua tapahtuu niin koulutuksien määrissä kuin toteutustavoissa.

Koulutustuen osuus vaihtelee opintokeskuksittain. Koulutustuen osuuden kukin opintokeskus voi määritellä itse eikä tähän oteta kantaa tämän työryhmän työskentelyssä. Työryhmän työskentelyn keskiössä ovat ilmoitettavat kustannukset. VST-lain mukaan kanssajärjestäjä ei saa ilmoittaa sellaista kustannusta, joka katetaan muulla valtion rahoituksella.

5. Työryhmän loppuraportin luku 4, ratkaisuvaihtoehtoja (myös liite 2)

Kokouksessa esiteltiin viranomaisvalmisteluna määritellyt ratkaisuvaihtoehdot:

- a) Kanssajärjestäjät alihankkijoina
- b) Tarkennettu nykytila

Työryhmän tehtävänä on seuraavaksi tarkastella ratkaisuvaihtoja ja kirjata vaikutusarvioita kummastakin vaihtoehdosta ennen seuraavaa kokousta.

Keskustelussa todettiin, että ratkaisuvaihtoehtoa A ei olisi mahdollista toteuttaa tämänhetkisillä resursseilla ja kyseinen vaihtoehto olisi hallinnollisesti raskas.

Ratkaisuvaihtoehtoa B pidettiin parempana vaihtoehtona, jolla voitaisiin ratkaista toimeksiannossa esitetyt ongelmat.

Keskustelussa pohdittiin, miten pienten yhdistysten kevennetty kirjanpito mahdollistaa ratkaisuvaihtoehdon B. Tämä tulee huomioida vaikutusarvioinnissa.

Kanssajärjestäjäkyselyn aineistoon tutustuminen ja ratkaisuvaihtoehtojen arvioiminen tulee nyt vaatimaan aikaa, jotta kukin työryhmän jäsen voi tehdä näiden perusteella johtopäätöksiä ja ratkaisuvaihtoehtojen vaikutusten arviointia. Opintokeskusten edustajat pitivät tärkeänä, että vaikutusten arviointi tehdään huolella.

Keskustelussa nousi esiin myös työryhmän aikataulu ja mahdollinen erimielisyys. Työryhmän aikataulu on alun perin asetettu sitä ajatellen, että ehdittäisiin tarvittaessa viedä lakimuutosehdotukset seuraavaan hallitusohjelmaan. Tarvittaessa voidaan harkita joko lisääjän pyytämistä työryhmän työlle tai työryhmän raportin laittamista lausunnolle ja sitä kautta saada laajempaa ratkaisuvaihtojen vaikutusten arviointia. Jos työryhmä tulisi olemaan erimielinen ratkaisuehdotuksesta, kirjattaisiin tällöin raporttiin eriävä mielipide.

6. Työryhmän kotitehtävät:

- a) vaikutusten arviointi loppuraportin luvun 4 ratkaisuvaihtoehtoihin: kysymykset viedään webropoliin ja linkki siihen toimitetaan 1.3. mennessä. Keskustelun pohjalta päätettiin, että aikaa vaikutusten arvioinnille on 17.3. saakka.
- b) loppuraportin luvun 2 tarkentavat kysymykset toimitetaan word-tiedostona Tiimeri-työtilaan. Vastausaikaa on 17.3. saakka.

7. Seuraavan kokouksen ajankohta

- pe 17.3. klo 9–11, ympäristöministeriö, nh Lohi, Aleksanterinkatu 7, Helsinki

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.51.